

Regionale verschillen bepalen grasseizoenen 2020

De natte start van grasseizoen 2020 werd vanaf maart gevolgd door een lange droge periode. Het zorgde ervoor dat de weideplanning soepel verliep, maar door de droogte was er ook een beperkte opbouw van de wintervoorraad uit de eerste sneden. De regen in de nazomer maakte de opbrengsten nog enigszins goed, maar de regionale verschillen zijn groot.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

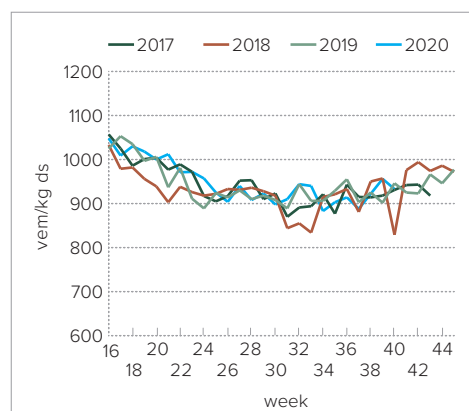
De derde droge zomer op rij. Je zou er bijna aan gaan wennen. Maar dat er in 2020 opnieuw een lange periode nauwelijks regen viel, is toch wel uniek.

Dit jaar bleken de regionale verschillen erg groot. 'Grondsoort, regio en zelfs plaats en straat waren bepalend voor de hoeveelheid gras in het land en uiteindelijk in de kuil', zo vat Theo van der Weiden, coördinator Kijk op Gras bij De Heus Voeders, het afgelopen grasseizoen samen. 'In het westen en in de veenweidegebieden zijn de voorraden redelijk aangevuld, maar in het oosten en het zuiden van Nederland is het echt nog wel krap.'

Ook Leo Tjoonk, nutritionist bij Agrifirm, zag grote regionale verschillen in grasgroei, maar constateerde ook dat na de droogte het gras erg snel herstelde. 'De grassen die niet bestand zijn tegen droogte, zijn afgelopen jaren al doodgegaan. Door een soort

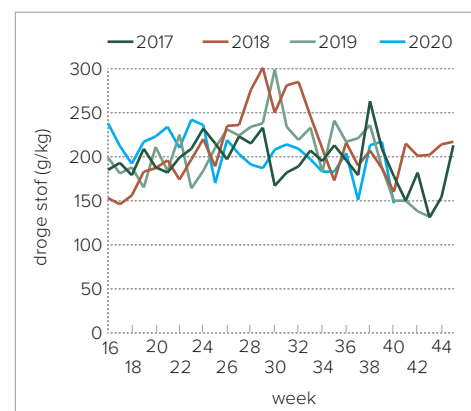
natuurlijke selectie blijven de droogteresistente grassen over die snel weer groen worden en groeien als er regen valt.'

Figuur 1 – De gemiddelde vem-waarde in een weidesnede in de afgelopen vier jaar in Nederland (bron: Eurofins Agro)



Regen was er in de eerste twee maanden van 2020 voldoende, maar toen het in maart droog werd, viel er vervolgens drie

Figuur 2 – Het gemiddelde drogestofgehalte in een weidesnede in de afgelopen vier jaar in Nederland (bron: Eurofins Agro)



Versgrasupdate: 28 weken grasseizoen 2020 in beeld

In totaal 28 weken lang publiceerde Veeteelt op de speciale Graspagina van de Veeteelt-website de groei- en kwaliteitscijfers. Het verzamelen en analyseren van de cijfers voor deze versgrasupdate blijft een logistieke uitdaging, waar heel veel sectorpartijen een bijdrage aan leverden. Om beurten gaven ze ook invulling aan de interpretatie van de cij-

fers. De trouwe groep lezers van de wekelijkse versgrasupdate hebben de cijfers te danken aan: ABZ Diervoeding, Agrifirm, CAV Den Ham, De Heus Voeders, De Samenwerking, Schothorst Feed Research, ForFarmers, AgruniekRijnvallei, Voergroep Zuid, Eurofins Agro, Grip op Gras, Groeikracht, KTC Zegveld, Aeres Hogeschool, Amazing Grazing, PPS

Disac, Stichting Weidegang en Wageningen Livestock Research.

De Weideman droeg ook dit jaar zijn steentje bij en voorzag de versgrasupdate van een actuele en praktische grastip.

Grasupdates teruglezen of het actuele grasnieuws volgen? [Kijk op www.veeteelt.nl/gras](http://www.veeteelt.nl/gras)

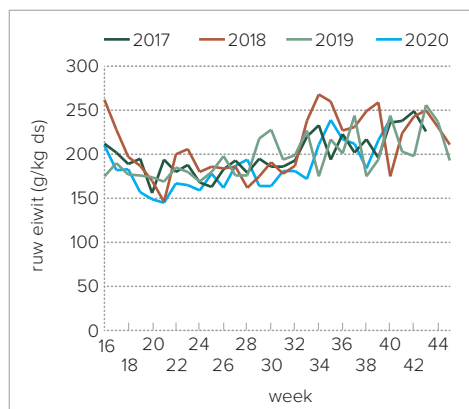
maanden lang nauwelijks neerslag. 'Door die natte periode in het begin van het jaar kwam de drijfmest laat op het land', zo blikt Ronald Beukeboom, rundveespecialist bij De Samenwerking, terug. 'Het gras groeide al wel vanwege de snel stijgende bodemtemperatuur. De mineralisatie in de bodem en de opname van de meststoffen bleven achter, omdat daarvoor vocht van bovenaf nodig is. Dat zag je terug in de graskwaliteit, waarbij het eiwit achterbleef en juist de suikergehalten hoog waren.'

Weide in voorjaar goed te plannen

De hoge suikerwaarden waren ook het gevolg van de extreem zonnige voorjaarsmaanden. 'Door het hoge suikergehalte vraten de koeien het gras diep weg. Suiker zit onder in het grasplantje. Je zag dat percelen daardoor netjes werden afgegrasd en na een paar weken opnieuw aangeboden konden worden voor een weideronde', aldus Beukeboom.

De grasgroei bereikt normaal gesproken een piek in mei, maar door gebrek aan regen bleef de groeipek uit. 'Het aanbod van weidegras bleef constant en dat is voor de weideplanning handig. Maar je merkte wel dat sommige veehouders zenuwachtig constateerden dat de opbrengst in de kuil niet meeviel', aldus Beukeboom.

Figuur 3 – Het gemiddelde ruweiwitgehalte in een weidesnede in de afgelopen vier jaar in Nederland (bron: Eurofins Agro)



De Samenwerking volgt in drie peilbuizen de hoogte van de grondwaterstand in het veenweidegebied. Daaruit bleek dat het grondwater al in april en mei te ver wegzakte om door graswortels aangesproken te worden. Maar na de regenbuien van begin juni volgde er toch nog, zij het een late, opleving van de grasgroei. 'De bodem was warm, de meststoffen waren beschikbaar. Dat daardoor de grasgroei toch nog piekte in de maand juni, was vanwege het late tijdstip in het seizoen wel bijzonder', aldus Beukeboom. Het viel de grasspecialist bovendien op dat door de lange, aanhoudende bloei het gras niet altijd even smakelijk meer was. 'Mogelijk heeft dat met de droge ondergrond te maken.'

Vem onder de 900

Van het voorjaarsgras maakten de koeien efficiënt melk, omdat de vem- en eiwitgehalten op niveau bleven. Dat werd anders toen de tweede en derde snede gras door gebrek aan vocht door droogtestress snel in de aar schoten. De graskwaliteit viel hierdoor terug. 'Vooral eind augustus kreeg de kwaliteit een knauw en zakten de vemwaarden zelfs onder de 900', zo analyseerde Tjoonk. 'Dat is zelfs voor die tijd van het jaar erg laag.'

Bijvoeren op stal en de percelen met stenge-

lig gras schoonmaaien werd het advies. Ook met in het achterhoofd dat de gewraakte eiwitmaatregel in het najaar een rol kon gaan spelen. 'Vers gras van schone weiden zou dan vanaf september een welkome eiwitaanvulling van eigen land kunnen zijn', aldus Van der Weiden. Er volgde een nieuwe grasgroeiperiode in september en oktober en het ruw eiwit in dit gras werd benut via weidegang, maar ook via stalvoeren, dat door een stijgend aantal boeren werd gedaan.

Biologisch gras wijkt weinig af

De Heus volgde dit jaar voor het eerst de grasgroei en de graskwaliteit van de twee biologische melkveebedrijven. De conclusie: de weersomstandigheden en de kunde van de veehouder hebben een grotere invloed op het gras dan de manier van boeren. 'De groei- en kwaliteitscijfers gingen met de cijfers van de gangbare bedrijven mee', aldus Van der Weiden. 'We zagen kleine verschillen in eiwitwaarden en je zou kunnen zeggen dat het suikergehalte iets hoger lag dan bij de gangbare bedrijven. Maar door het hele seizoen heen leken de cijfers van de biologische bedrijven op die van de gangbare bedrijven.'

Een rapportcijfer voor het grasseizoen 2020 zou volgens de grasspecialisten te generaliserend zijn. 'Dat zou van variëren van een 4 voor regio Oost tot een 8 in West-Nederland', zo vat Tjoonk het jaar samen. Van der Weiden noemt het vooral een lang seizoen, dat hij het cijfer 9 zou geven bij het vakje 'boeiend'. Beukeboom merkt ook op dat het leerzaam was, voor zowel boer als adviseur. 'We werken vooral in het veenweidegebied, waar nagenoeg al onze klanten weiden. We bieden een service aan om elke twee weken de graskwaliteit te meten. Boeren snijden zelf het grasmonster en aan het eind van de dag krijgen ze een appje met de analyse. Zo leer je om de graskwaliteit te herkennen en hoe je snel kunt bijsturen. Je ziet dat steeds meer veehouders dat beter in de vingers krijgen en met plezier ook echt aan de slag gaan met grasgroei en kwaliteitscijfers.'

Figuur 4 – Het gemiddelde suikergehalte in een weidesnede in de afgelopen vier jaar in Nederland (bron: Eurofins Agro)

